

บรรยาย

๕๖๔ เล่มที่ ๑

รวมคำบ

ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา

บทบรรณาธิการ

คำถาม บุคคลภายนอกเข้ามาผูกพันตนในคดีเข้าเป็นลูกหนี้ร่วมกับจำเลย ศาลพิพากษาตามยอม ต่อมามีการผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ ดังนี้ โจทก์จะบังคับคดีบุคคลภายนอกได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๘๗/๒๕๖๔ สัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งศาลชั้นต้นได้พิพากษาตามยอม คดีถึงที่สุดแล้วระบุให้จำเลยนำ ส. เข้าเป็นลูกหนี้ร่วม ตกลงชำระหนี้แก่โจทก์ ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท โดย ส. ตกลงโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๘๒๓๖ พร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคาร ๓ ชั้น ให้แก่โจทก์ภายใน ๖ เดือน นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่โจทก์เดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท จนกว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่โจทก์จนแล้วเสร็จ หากจำเลยและ ส. ลูกหนี้ร่วมผิดสัญญาถือว่าผิดนัด จำเลยและ ส. ยอมให้บังคับคดีได้ทันทีโดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป แม้ ส. เป็นบุคคลภายนอกมิใช่คู่ความในคดีที่ถูกฟ้องแต่แรก แต่ ส. ก็ยินยอมเข้ามาในคดีโดยตกลงยอมรับผิดตามสัญญาประนีประนอมยอมความอย่างลูกหนี้ร่วม และได้ลงลายมือชื่อผูกพันตนว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์ในสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวด้วย ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐ เมื่อคดีนี้โจทก์ยื่นคำขอออกหมายบังคับคดีวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ภายหลังจากบทบัญญัติมาตรา ๒๗๔ ที่แก้ไขใหม่มีผลใช้บังคับแล้ว การบังคับคดีของโจทก์จึงตกอยู่ภายใต้บังคับของวรรคหนึ่งแห่งบทบัญญัติมาตราดังกล่าวที่แก้ไขใหม่ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้ (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดี...” สัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษาตามยอมดังกล่าวจึงมีผลผูกพัน ส. ในฐานะเป็นบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ต้องปฏิบัติตาม เมื่อ ส. ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาตามยอม โจทก์จึงมีสิทธิขอให้บังคับคดี ส. ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่

คำถาม ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ประกาศขายทอดตลาดเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท จำกัด เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องส่งประกาศขายทอดตลาดให้ผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการของบริษัทจำกัดให้ทราบ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔๘/๒๕๖๔ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๖ (เดิม) (ปัจจุบันคือมาตรา ๓๓๑ วรรคสอง) ให้บังคับอยู่ในขณะมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ ลูกหนี้ตามคำพิพากษากำหนดว่า เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดแล้วการดำเนินการบังคับคดีให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะต้องแจ้งประกาศการขายทอดตลาดแก่บรรดานักผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะขายนั้นให้ทราบด้วย แม้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดนั้นตามมาตรา ๒๘๐ (๑) (เดิม) (ปัจจุบันคือมาตรา ๒๘๗ (๑)) แต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องส่งประกาศการขายทอดตลาดให้ทราบตามมาตรา ๓๐๖ (เดิม) ต้องเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินที่จะทำการขายทอดตลาดโดยต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ไม่ว่าจะปรากฏทางทะเบียนหรือโดยประการอื่นก็ตาม เมื่อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ประกาศขายทอดตลาดเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีส่วนได้เสียโดยตรงในทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องแจ้งประกาศการขายทอดตลาดให้ทราบ

จำเลยที่ ๒ เป็นเพียงผู้ถือหุ้นและเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ และไม่ได้มีส่วนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างร่วมกับจำเลยที่ ๑ การขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๑ จะได้ราคาทอดตลาดมากน้อยเพียงใด ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๒ ในระหว่างลูกหนี้ร่วมด้วยกันซึ่งเป็นความรับผิดชอบโดยตรง จำเลยที่ ๒ มิใช่ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๑ ที่เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องส่งประกาศการขายทอดตลาดให้ทราบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๖ (เดิม) กรณีไม่มีเหตุเพิกถอนการขายทอดตลาดตามคำร้องของจำเลยที่ ๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๔๓/๒๕๖๓ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และมาตรา ๒ บัญญัติให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่

วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยมีการแก้ไขในสาระสำคัญถึงส่วนภาคบังคับคดีลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่อย่างไรก็ดี มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาของศาลและกระบวนการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ได้กระทำไปก่อนที่วันพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๐ (เดิม) (ปัจจุบันคือมาตรา ๒๔๗) ได้บัญญัติถึงบุคคลที่ให้ถือว่ามีส่วนได้เสียในวิธีบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ ดังนี้ คือ (๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และในกรณีที่มีการอายัดสิทธิเรียกร้อง ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องนั้น (๒) บุคคลอื่นใดซึ่งชอบที่จะใช้สิทธิอันได้จดทะเบียนไว้โดยชอบ หรือที่ได้ยื่นคำร้องขอตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๔ (เดิม), ๒๔๕ (เดิม) และ ๒๕๐ (เดิม) อันเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือสิทธิเรียกร้องเช่นว่านั้น เว้นแต่คำร้องขอเช่นว่านี้จะได้ถูกยกเลิกเสียในขั้นที่สุด ตามบทบัญญัติดังกล่าวแม้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะเป็นผู้หนึ่งที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินรวมอยู่ด้วย แต่ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ป.วิ.พ. มาตรา ๓๐๖ (เดิม) (ปัจจุบันคือมาตรา ๓๓๑ วรรคสอง) บัญญัติให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งวันขายทอดตลาดแก่บรรดาผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดซึ่งทราบได้ตามทะเบียนหรือโดยประการอื่นเท่านั้น บุคคลผู้มีส่วนได้เสียตามความหมายของมาตรานี้ย่อมหมายความเฉพาะลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมีชื่อตามทะเบียนในทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาด ส่วนลูกหนี้ตามคำพิพากษาคคนอื่นซึ่งมิใช่เจ้าของทรัพย์สินที่จะขายไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องแจ้งการขายทอดตลาดให้ทราบ คำว่าผู้มีส่วนได้เสียตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๐ (เดิม) และมาตรา ๓๐๖ (เดิม) จึงมีนัยต่างกัน

เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ มิใช่ทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาด เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงไม่จำเป็นต้องแจ้งการขายทอดตลาดให้จำเลยที่ ๒ ทราบก็ได้ การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ในประกาศที่ได้แจ้งแก่จำเลยที่ ๑ จึงเป็นการขายทอดตลาดโดยชอบแล้ว

คำถาม ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีไม่มีมูลพิพากษายกฟ้อง โจทก์ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๐/๒๕๖๔ ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่า ตามคำฟ้องของโจทก์ ไม่มีรายละเอียดว่าจำเลยฟ้องโจทก์อย่างไร เป็นเท็จส่วนใดบ้าง ทั้งโจทก์ไม่มีเอกสารใด ๆ มาแสดงไม่ว่าสำเนาคำฟ้องหรือหนังสือนัดไกล่เกลี่ย มีเพียงคำเบิกความของโจทก์ลอย ๆ จึงไม่น่าหนักให้รับฟัง **คดีของโจทก์จึงไม่มีมูล** พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ โจทก์ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้น คำสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๘ ทวิ วรรคท้าย แต่โจทก์ก็กลับมายื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ จึงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ให้ยกคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

เห็นว่า การยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่ของโจทก์นั้น ศาลชั้นต้นจะยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๖ วรรคสองไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นยกฟ้องเพราะเหตุโจทก์ขาดนัด แต่เป็นการยกฟ้องเพราะศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยพยานหลักฐานของโจทก์แล้ว เห็นว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่จึงชอบด้วยกฎหมาย และที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนมาในคำสั่งดังกล่าว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ